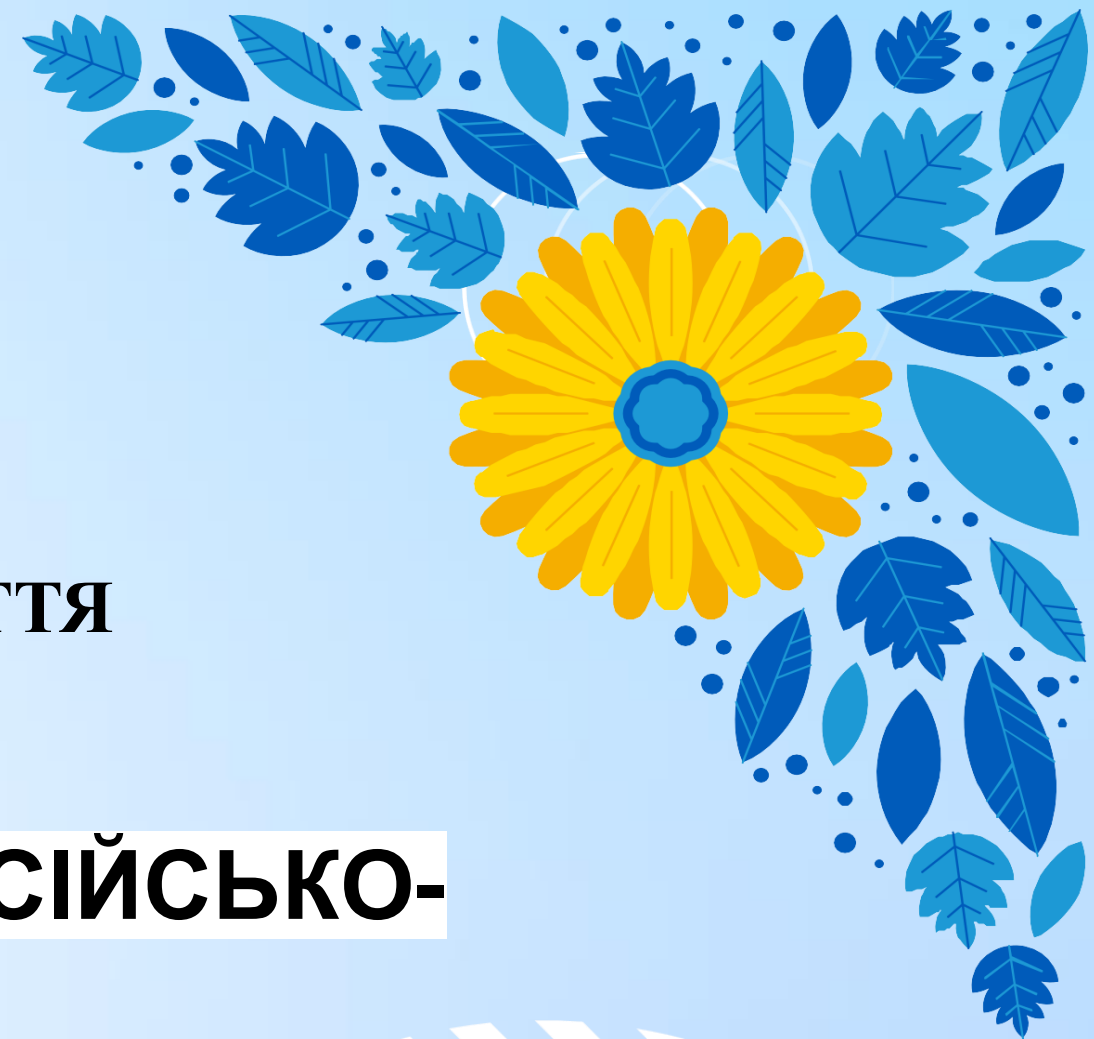

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

АТЕСТАЦІЙНА ВИПУСКНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

ІДЕОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗГОРТАННЯ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Виконав:

Новіков Володимир Юрійович

Науковий керівник:

канд. політ. наук

Яхно Олексій Олександрович

КИЇВ 2024

ВСТУП

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що в умовах російської збройної агресії проти України ідеологічний чинник відіграє особливо важливу роль. Ідеологія путінського режиму стала одним з ключових факторів, що спонукали Кремль до розв'язання війни проти нашої держави. Агресивна неоімперська доктрина "руського мира", ревізіонізм щодо пострадянського простору, заперечення права України на існування як незалежної держави - все це створило ідеологічне підґрунтя для нападу Росії на нашу країну.

Водночас саме міцна національна ідея, патріотизм та героїзм українців стали запорукою нашої стійкості та ефективного спротиву агресору. Безпрецедентна національна єдність і солідарність, готовність захищати свободу і незалежність України ціною власного життя дозволили нашій державі вистояти в найскладніші моменти війни. Тож дослідження ідеологічних чинників російсько-української війни, ролі національної ідеї та інформаційної політики держави в умовах агресії є вкрай актуальним і важливим завданням.

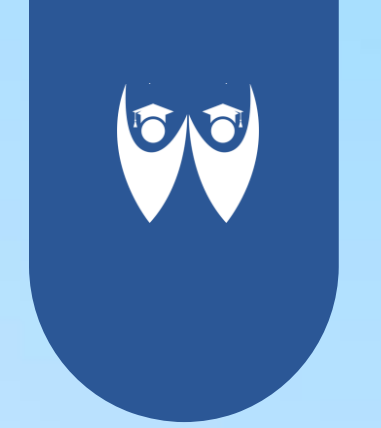
ВСТУП

Мета дослідження полягає у комплексному аналізі ідеологічних чинників російсько-української війни, ролі української національної ідеї як фактору спротиву агресії та напрямів удосконалення інформаційно-ідеологічної політики України в умовах війни.

Об'єктом дослідження є російсько-українська війна.

Предметом дослідження є ідеологічні чинники російсько-української війни.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІДЕОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ВІЙНИ

1.1. Поняття ідеології та її роль у розгортанні збройних конфліктів

1.2. Методологія дослідження впливу ідеологічних чинників на розв'язання війн

Проведений у першому розділі аналіз теоретико-методологічних засад дослідження ідеологічних чинників війни дає підстави для наступних висновків. По-перше, ідеологія є важливою основою конфлікту, оскільки дає людям уявлення про те, за що варто боротися, і може спонукати їх до насильницьких дій. По-друге, ідеології конструюють образ ворога і слугують для легітимації агресивних дій проти нього. По-третє, консервативні і авторитарні ідеології більш схильні виправдовувати застосування сили і менше підтримують мирне врегулювання конфліктів. По-четверте, ідеології формують "конфліктний етос" - набір переконань і установок щодо "своєї" і "чужої" групи, які сприяють ескалації протистояння. Нарешті, дослідження ідеологічних чинників війни вимагає застосування комплексу методів - від аналізу політичних доктрин і публічного дискурсу до вивчення масових установок і поведінки, що зумовлює міждисциплінарний характер таких студій.

РОЗДІЛ 2. ІДЕОЛОГІЯ ЯК ЧИННИК РОЗГОРТАННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

2.1. Особливості ідеології путінського режиму та її вплив на агресивну зовнішню політику РФ

2.2. Ідеологічні передумови та виправдання російської агресії проти України

2.3. Вплив російської пропаганди та дезінформації на ескалацію російсько-української війни

Аналіз ідеології путінського режиму та її впливу на розв'язання російсько-української війни, здійснений у другому розділі, дозволяє зробити такі висновки. Агресивна неоімперська ідеологія, що сформувалася за роки правління Путіна, стала визначальним чинником збройної агресії РФ проти України. В її основі - ідеї "руського мира", ревізіонізм щодо пострадянського простору, заперечення української державності. Ця ідеологія легітимізує експансіонізм в очах росіян, слугує виправданням для воєнних злочинів. Протягом багатьох років Кремль насаджував в російському суспільстві шовіністичні й імперські погляди, що створило ґрунт для підтримки путінської авантюри. Російська пропаганда активно експлуатує тези про "захист російськомовних", "денацифікацію" тощо, маскуючи справжні цілі Москви - ліквідацію незалежності України. При цьому вона спирається на розгалужену мережу медіа, парамілітарних структур, агентів впливу. Хоча більшість цих наративів є відверто абсурдними, їх тотальне нав'язування істотно впливає на сприйняття війни росіянами.

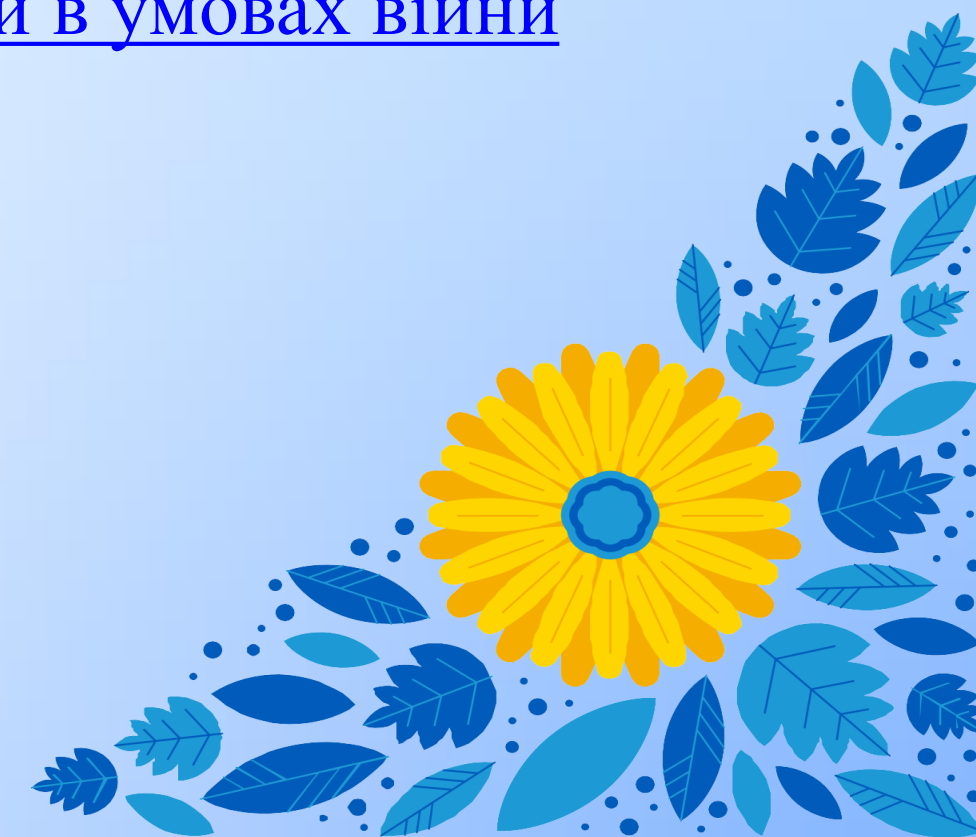

РОЗДІЛ 3. ІДЕОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПРОТИДІІ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ

3.1. Формування української національної ідеї та патріотизму як фактору спротиву агресору

3.2. Роль громадянського суспільства у протистоянні російській ідеологічній агресії

3.3. Напрями удосконалення інформаційно-ідеологічної політики України в умовах війни

Українська національна ідея та патріотизм стали ключовими факторами стійкості та ефективного спротиву агресору. Безпрецедентна національна єдність, масовий героїзм захисників України та волонтерів, стійкість цивільного населення дозволили вистояти у найтяжчі моменти війни. Події Революції Гідності та російської агресії з 2014 року прискорили формування модерної української політичної нації. На перший план вийшли громадянська ідентичність та відданість демократичним цінностям незалежно від етнічного походження чи мови спілкування.

Громадянське суспільство відіграє надзвичайно важливу роль у протистоянні російській ідеологічній агресії. Волонтерський рух, незалежні медіа, громадські організації стали потужними інструментами інформаційного спротиву та мобілізації суспільства. Водночас досвід війни засвідчив необхідність суттєвого удосконалення інформаційно-ідеологічної політики Української держави. Попри значний прогрес, державна система стратегічних комунікацій все ще недостатньо ефективна в умовах війни. Ключовими напрямками удосконалення мають стати: ухвалення оновленої Стратегії інформаційної безпеки; створення єдиного координаційного центру зі стратегічних комунікацій; інституційний розвиток державних медіа і системи протидії дезінформації; активізація роботи з іноземними аудиторіями; підвищення медіаграмотності суспільства.

Надзвичайно важливим є налагодження тісного партнерства держави та громадянського суспільства в інформаційному протистоянні агресору. Лише об'єднання зусиль дозволить ефективно протидіяти ворожим інформаційним впливам та зберегти контроль над власним інформаційним простором.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження ідеологічних чинників російсько-української війни можна зробити наступні висновки.

Ідеологія путінського режиму, що має агресивний неоімперський та ревізійністський характер, стала одним з визначальних факторів розв'язання Росією війни проти України. В основі путінської доктрини лежать ідеї "руського мира", заперечення державного суверенітету України, прагнення відновити контроль над пострадянським простором. Ця ідеологія легітимізує в очах російського суспільства агресивну зовнішню політику Кремля, слугує виправданням збройної агресії проти сусідніх держав. Протягом багатьох років Москва системно насаджувала в російському суспільстві шовіністичні та імперські погляди, культивувала образ України як "недодержави" та "молодшого брата". Саме ця ідеологічна обробка створила ґрунт для широкої підтримки росіянами путінської авантюри в Україні.

Аналіз ідеологічних передумов російської агресії проти України засвідчує, що напад на нашу державу став закономірним продовженням агресивної неоімперської політики Кремля на пострадянському просторі, апогеєм реваншистських прагнень Москви. Намагаючись виправдати в очах світу своє вторгнення, Росія вдавалася до найабсурдніших ідеологічних побудов на кшталт "захисту російськомовного населення", "денацифікації" та "демлітаризації" України. При цьому реальною метою агресії є знищення незалежної Української держави, позбавлення українців права на самовизначення, ліквідація української ідентичності як такої. Тож російсько-українська війна має виразно ідеологічний характер протистояння, є битвою за українську державність та ідентичність.

ВИСНОВКИ

Російська пропаганда та дезінформація стали потужними інструментами ідеологічної війни проти України. Шляхом поширення відверто брехливих наративів, фейків та маніпуляцій Кремль намагається дестабілізувати українське суспільство зсередини, посіяти зневіру і паніку, зламати волю до спротиву. На міжнародній арені росіяни прагнуть виправдати свою агресію, звинувачуючи у всьому Україну та Захід. Провідну роль у цій інформаційній агресії відіграють державні медіа, підконтрольні Кремлю пропагандистські структури на кшталт RT чи Sputnik, армія "тролів" і ботів у соцмережах. Хоча українське суспільство досить стійке до ворожих інформаційних впливів, їх інтенсивність і масштаби суттєво впливають на перебіг війни, свідомість і поведінку людей.

В умовах повномасштабної агресії Росії саме українська національна ідея та патріотизм стали ключовими факторами стійкості та ефективного спротиву путінському режиму. Відчайдушна боротьба українців за свою свободу, незалежність і право на існування згуртувала та мобілізувала все суспільство. Безпрецедентна національна єдність, масовий героїзм воїнів та волонтерів, стійкість цивільних громадян дозволили Україні вистояти в найтяжчі моменти. Події Революції Гідності та війни прискорили формування модерної української політичної нації, на перший план вийшли громадянська ідентичність та відданість демократичним цінностям. Все це дало змогу ефективно протистояти військовій та ідеологічній агресії Кремля.

ВИСНОВКИ

Водночас досвід війни засвідчив необхідність суттєвого удосконалення інформаційно-ідеологічної політики Української держави. Попри значний прогрес, державна система стратегічних комунікацій все ще недостатньо ефективна в умовах війни. Серед ключових напрямків удосконалення: ухвалення Стратегії інформаційної безпеки та нової Доктрини інформаційної політики України; створення єдиного координаційного центру зі стратегічних комунікацій при керівництві держави; інституційний розвиток та модернізація державних медіа і системи протидії дезінформації; активізація системної роботи з іноземними аудиторіями з метою просування української позиції; підвищення медіаграмотності суспільства; тісне партнерство держави та громадянського суспільства в інформаційному протистоянні агресору.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що запорукою нашої перемоги на ідеологічному фронті є послідовне утвердження української національної ідеї, опертої на цінності свободи, демократії, європейського вибору. Консолідація суспільства навколо цієї ідеї на основі громадянського патріотизму, ефективні стратегічні комунікації держави всередині країни та на міжнародній арені, стійкість та національна єдність українців - все це дозволить Україні перемогти і у "війні за ум", і на полі бою. Альтернативи цьому немає, адже ворог прагне не просто захопити нашу територію, але й знищити Україну як незалежну державу та самобутню націю. Тож ми приречені перемогти, бо йдеться про виживання України.

ДЯКУЮ

Stand
with
Ukraine